

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

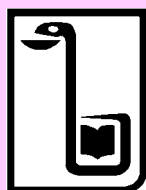
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасників.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

Величко Валентина Іванівна,
професорка, доктор медичних наук,
завідувачка кафедри сімейної медицини
та поліклінічної терапії

Тулянцева Єлизавета Олександрівна,
аспірантка кафедри сімейної медицини
та поліклінічної терапії

Циунчик Юлія Геннадіївна,
кандидат медичних наук, доцентка,
доцентка кафедри сімейної медицини
та поліклінічної терапії

ЗМІШАНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Одеський національний медичний університет

Війна, яку розв'язала росія на території України, завдає величезної шкоди фізичному та психічному благополуччю українського народу. У зв'язку з цим студенти, як вітчизняні так і іноземні, змушені адаптуватися до нових умов задля продовження навчання та здобуття професії лікаря.

Станом на 2022 рік в Україні функціонує 14 медичних університетів, в яких навчаються не лише громадяни України, а й студенти-медики з усього світу. Міністерство освіти і науки повідомляє, що в українських вищих навчальних закладах навчаються 76,5 тисяч студентів із понад 150 країн світу. Серед спеціальностей, які обрали іноземні студенти, найпопулярнішими є медичні — майже 50 %. Одеський національний медичний університет увійшов в топ-10 закладів вищої освіти, де навчаються іноземні студенти [1]. Медичні дипломи, отримані в українських медичних вузах, визнаються в усьому світі, що зробило Україну привабливою країною для іноземних здобувачів вищої освіти.

Пандемія COVID-19 сильно підірвала медичну освіту в більшості країн світу. Україна не стала виключенням. Протягом майже 2-х років студенти не мали прямого контакту з пацієнтами, навчання в основ-

ному проводилося віртуально, а підсумкове оцінювання онлайн. Шкідливий вплив цих факторів на набуття знань, практичних навичок і розвиток клінічного мислення негативно вплинув на готовність студентів до самостійної клінічної практики.

З початку введення військового стану українська медична освіта раптово була переведена на дистанційне навчання, клінічні зустрічі та офіційне оцінювання були здебільшого призупинені або повністю скасовані. Багато іноземних та вітчизняних студентів-медиків стали біженцями та були вимушені перевестись до навчальних закладів Європи чи країн свого походження. Наявність діючого військового конфлікту залишає відкритими питання, чи зможуть студенти завершити медичну освіту, впоратись з травмою війни та проблемами реінтеграції в інших суспільствах [2].

Попередні дослідження, проведені за участю студентів-медиків в охоплених війною країнах, дають певні ознаки щодо можливого поточного психічного стану студентів. Вчені повідомили про підвищений рівень тривоги, депресії та суїцидальних думок у їх учасників [3]. Окрім страху за своє життя, житло, їжу та транспорт, студенти повідомили про значну невпевненість щодо своєї професійної компетентності та перспектив на майбутнє, причому ця невпевненість є фактором, що сприяє ще більшому негативному впливу на психічне здоров'я. Подібні паралелі можна провести і щодо студентів в Україні.

Поки війна триває, освіта, в основному, обмежена онлайн навчанням, що впливає на академічну успішність студентів в опануванні медичних дисциплін. Створення середовища, у якому студенти-медики матимуть стабільне підключення до інтернету та ресурси для доступу до своїх предметів, було ще однією проблемою сьогодення, що потребувала вирішення.

Незважаючи на всі перераховані виклики, більшість студентів попри військовий конфлікт повернулася до України та приступила до навчання у новому семестрі. Задля організації якісного освітнього процесу та за погодженням з органами влади, було прийняте рішення щодо змішаної форми навчання, яка може змінюватись упродовж навчального року в залежності від безпечності ситуації.

Змішана форма навчання передбачає одночасну участь студентів як очно так і віртуально. При цьому студенти, які повернулися до України, займаються очно з викладачем, а ті, хто не приїхав, навчаються онлайн на платформах, затверджених університетом. Сам процес навчання складається з викладення матеріалу, відповідей на запитання як

студентами, так і викладачем, вирішення ситуаційних та тестових завдань, віртуальної курації хворих, опанування практичних навичок, що є надважливими для медичної освіти. Завдяки змішаній формі навчання на очній основі студенти мали змогу бути присутніми на парах та відвідувати клінічні бази університету, а студенти на дистанційному навчанні мали змогу продовжити навчання без необхідності змін університету. Це сприяло покращенню якості навчального процесу та підвищення мотивації студентів в опануванні майбутньої професії.

Суттєвим внеском в створення безпечного освітнього середовища стала організація безкоштовного коворкінгу на базі НВК ІТНІБО Одеського національного медичного університету, де студенти та співробітники мали можливість долучитися до занять наживо чи онлайн навіть в умовах тривалої відсутності енергопостачання. Адаптацією до можливого блекауту було також попереднє створення конспектів лекцій чи семінарів з тезами, нотатками та голосовими повідомленнями (запис лекції та коментарів на диктофон), які прикріплювалися у відповідному розділі Microsoft Teams. Додатково складався список рекомендованої літератури до кожного заняття. Семінари та практичні заняття за обставинами проводилися в форматі спілкування в створеному чаті навчального циклу.

Аналіз якості змішаного навчання в системі вищої медичної освіти проводився шляхом опитування та анкетування науково-педагогічних працівників клінічних кафедр (n=32) та здобувачів вищої освіти (n=90) 6 курсу міжнародного факультету Одеського національного медичного університету. Більшість респондентів (92,62 %) відмічала наявність потужного психологічного пресингу під час повітряних тривог, довготривалій відсутності світла. 84,44 % студентів відчували складнощі під час використання техніки, пов'язані з низькою швидкістю та перевантаженістю інтернет-зв'язку, використанням застарілих операційних систем, яким не вистачало ресурсу для підтримки наявних інструментів освітньої платформи Microsoft Teams. 87,50 % викладачів відзначили, що підготовка до змішаних занять супроводжувалася високою трудомісткістю розробки електронних курсів і значними витратами часу для розміщення лекційних матеріалів, тестових завдань, ситуаційних клінічних завдань на електронних ресурсах. Було зазначено значне збільшення професійного навантаження. На думку багатьох викладачів (93,75 %), дистанційна атестація не дозволяла об'єктивно оцінити рівень реальних знань студентів. Відзначалася суттєва невідповідність між екзаменаційною оцінкою та поточною успішністю. Після

аналізу тестових завдань було виявлено, що більшість відповідей були скопійовані.

Незважаючи на очевидні недоліки, змішана форма навчання в медичних вузах може мати свою частку в навчальному процесі. У дистанційному режимі можуть проводитися лекції, веб-заняття з актуальних проблем медицини із залученням експертів-фахівців (дистанційний урок, семінар, конференція, ділова гра), поточний, рубіжний і проміжний тестовий контроль знань. Необхідно вдосконалювати відповідне навчально-методичне забезпечення процесу змішаного навчання, впроваджувати нові форми викладання для підвищення рівня мотивації студентів.

Список літератури

1. МОН продовжує популяризувати вищу освіту України на міжнародному рівні. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-prodovzhuye-populyarizuvati-vishu-osvitu-ukrayini-na-mizhnarodnomu-rivni>

2. Srichawla B. S., Khazeei Tabari M. A., Găman A., Munoz-Valencia A., & Bonilla-Escobar F. J. War on Ukraine: Impact on Ukrainian Medical Students. *International journal of medical students*. 2022. 10(1), 15. doi: <https://doi.org/10.5195/ijms.2022.1468>

3. Elhadi M., Buzreg A., Bouhuwaish A., Khaled A., Alhadi A., Msherghi A. et al. Psychological Impact of the Civil War and COVID-19 on Libyan Medical Students: A Cross-Sectional Study. *Frontiers in Psychology*. 2020 11. doi: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.570435>

Аряєв Микола Леонідович, Капліна Лариса Євгенівна, Стрельцов Михайло Сергійович, Варбанець Діна Андріївна ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ — ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	21
Бабій Валентина Павлівна, Кузьменко Інна Анатоліївна, Гончарова Лілія Володимирівна, Поспелов Олексій Михайлович ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ЗАГАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ ОНМЕДУ ЗА УМОВ ПАНДЕМІЇ ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ	23
Бербек Віолетта Леонардівна, Науменко Ірина Анатоліївна, Громова Маргарита Ігорівна СОЦІОНІЧНИЙ ПІДХІД: ОСНОВА, РОЗВИТОК ТА ЗАСТОСУВАННЯ У ФАРМАЦІЇ ТА ПЕДАГОГІЦІ	25
Білецька Лілія Петрівна АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	29
Вальда Володимир Володимирович, Приболовець Тетяна Володимирівна ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ДІЯЛЬНОСТІ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ОНМедУ	31
Величко Валентина Іванівна, Тулянцева Єлизавета Олександрівна, Циунчик Юлія Геннадіївна ЗМІЩЕНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	34
Венгер Людмила Віленівна, Спішева Світлана Миколаївна, В'язовський Юрій Ігорович, Терещенко Анастасія Анатоліївна, Д'ячкова Зінаїда Едуардівна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	38